

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

Лисенко Ірина Володимирівна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,

завідувач кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ВЗАЄМОПОРозУМІННЯ МІЖ ЧОЛОВІКОМ ТА ЖІНКОЮ У ШЛЮБИ

У сучасному світі, зміни в ролевих стереотипах, емансипація та розширення соціальних ролей чоловіків та жінок створюють нові виклики для взаєморозуміння в сімейних відносинах. Взаємодія між статями стає більш складною, враховуючи соціокультурні зміни та вплив мас-медіа. Розуміння соціально-психологічних чинників у відносинах стає ключовим елементом забезпечення стабільності та гармонії в подружньому житті.

Вивченням зазначеної проблематики займалися наступні вітчизняні науковці: В. С. Васищев [1], І. В. Головнева [2], А. С. Іващенко [3], Л.О. Котлова [4], Р. А. Мороз [5].

Однією з основних проблем сімейних відносин є нестабільність взаєморозуміння між чоловіком та жінкою. Це може виникати через різницю в соціальних ролях, очікуваннях, аспектах культурної сутності та комунікаційних перешкодах.

Ще однією з важливих проблем є дисгармонія в очікуваннях та уявленнях стосовно ролей у сімейному житті. Суперечності можуть виникати через різні рівні емансипації, традиційні стереотипи, або неповне розуміння важливості різноманіття в сімейних обов'язках. Взаємодія чоловіка та жінки, у контексті сучасного суспільства, може стикатися з труднощами у вирішенні конфліктів, що може призводити до руйнування взаєморозуміння та загострення стосунків.

Деякі пари можуть бути конфронтовані з відмінностями в очікуваннях та ролях, зберігаючи старі погляди на подружжя, тоді як інші стикаються з викликами нових соціальних реалій та намагаються визначити власні ролі в межах оточення, яке змінюється.

Детальний аналіз цих соціально-психологічних аспектів дозволить не лише визначити основні чинники, які впливають на взаєморозуміння між чоловіком та жінкою, але і розробити стратегії, спрямовані на подолання цих

проблем та забезпечення гармонійних відносин у сучасному сімейному оточенні. На тлі цих проблем, важливо розглядати соціально-психологічні чинники, що впливають на формування взаєморозуміння та подолання труднощів.

Можна визначити наступні соціально-психологічні фактори, які впливають на взаєморозуміння між чоловіком та жінкою у шлюбі:

– **культурні особливості.** Культурні норми можуть визначати ролі чоловіка та жінки у сімейному контексті. розходження в сприйнятті цих ролей може впливати на взаєморозуміння. Очікування, які виникають із традицій та культурних звичаїв, можуть впливати на сприйняття обов'язків та взаємовідносин у шлюбі,

– **емансипація та рівність.** Зміна уявлень про ролі чоловіка та жінки в сучасному суспільстві може створювати напруження, особливо, коли партнери мають різні переконання щодо рівності та емансипації. Потреба зберегти баланс між рівністю та традиційними ролями може формувати виклик, особливо в умовах швидких соціокультурних змін,

– **комунікаційні аспекти.** Спосіб, яким чоловік та жінка обмінюються інформацією, може впливати на якість взаєморозуміння, проблеми у комунікації можуть породжувати непорозуміння. Різниця в стилях комунікації, наприклад, прямий чи непрямий, може впливати на тлумачення повідомлень та сприйняття емоцій,

– **емоційна інтелігенція.** Здатність розуміти та емпатизувати з емоціями партнера допомагає покращити взаєморозуміння та зменшити конфлікти. Вміння ефективно керувати стресом сприяє збереженню психологічного комфорту та рівноваги в сімейних відносинах,

– **етнопсихологічні відмінності.** Сімейні традиції та погляди можуть визначати особливості взаємодії між чоловіком та жінкою, впливаючи на їхні погляди на шлюб. Коли партнери мають різні етнічні або культурні корені, це може створити унікальні виклики, пов'язані з розумінням та прийняттям відмінностей.

Розглядаючи ці соціально-психологічні фактори, важливо розуміти їх взаємозв'язок та вплив на взаєморозуміння між чоловіком та жінкою в шлюбі. Розвиток комплексної стратегії, що враховує ці аспекти, може сприяти покращенню якості відносин та забезпечити стабільність у сімейному житті.

Можна визначити наступні психологічні стратегії для пошуку взаєморозуміння в шлюбі:

– **активне слухання.** *Слід* розвивати вміння уважно слухати партнера, зосереджуючись на його почуттях та потребах. Після вислуховування необхідно виражати своє розуміння і емпатію, що сприятиме покращенню взаєморозуміння,

– **відкриті та чесні розмови.** **Необхідно** уникати осудження та висновків, краще ставити питання та ділитися своїми почуттями. *Слід* зосереджуватися на пошуку рішень разом, а не на визначенні винних,

- **розвиток емпатії.** *Важливо* вивчати та розуміти почуття своїх партнерів, створюючи безпечне середовище для вираження емоцій. *Слід* навчитися приймати різниці у почуттях та точках зору як невід'ємну частину взаємовідносин,
- **тренінги з комунікації.** *Важливо* записуватись на тренінги з ефективною комунікації, щоб вдосконалити свої навички у вираженні та розумінні інших. *Необхідно* виражати свої власні почуття та думки, уникаючи обвинувачень і глузувань.
- **терапія та поради від професіоналів.** *Можливим є* звернутися до психотерапевта для отримання фахового супроводу та допомоги у розкритті найглибших психологічних аспектів взаємовідносин. *Слід приймати* участь у сімейних консультаціях, де фахівці можуть допомогти розібратися з труднощами та знайти спільні рішення,
- **створення загальних цілей.** *Необхідно* визначити спільні цілі та плани, що сприятиме зміцненню відносин і підтримці взаєморозуміння. *Важливо* дати можливість кожному партнерові висловити свої особисті мрії та бажання, забезпечуючи сприятливий простір для відкритості.
- **розуміння психологічної різниці.** *Слід* розібратися з тим, як партнер сприймає та обробляє інформацію, щоб уникнути непорозумінь. *Необхідно* навчитися приймати індивідуальні особливості свого партнера, визнаючи їхню важливість у відносинах.

Ці психологічні стратегії можуть стати важливим інструментарієм у пошуку взаєморозуміння та покращенні якості відносин між чоловіком та жінкою у шлюбі. Вони сприяють створенню позитивного та емоційно збалансованого середовища для розвитку гармонійних відносин.

Враховуючи сучасний соціокультурний контекст, розуміння соціально-психологічних чинників стає важливим елементом стабільних та щасливих відносин між чоловіком та жінкою. Урахування різноманітності та активна підтримка взаєморозуміння сприяють побудові здорових подружніх зв'язків в сучасному суспільстві.

Список використаної літератури:

1. Васищев В. С. Психологія подружніх взаємин: теоретико-методологічні підходи до дослідження. Вісник Національного університету оборони України. 5 (24). 2011. С. 93-98.
2. Головнева І. В. Зміна традиційних внутрішньо-сімейних ролей: нові моделі поведінки та конфлікти. Практична психологія та соціальна робота. 2006. № 4. С.12–16.
3. Іващенко А. С. Психологічні чинники міжособистісних стосунків у молодих подружніх парах. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2012. № 5. С. 1-12.
4. Котлова Л.О. Сімейні труднощі на різних етапах життєвого циклу сім'ї. Publishing Center of the European Association of pedagogues and psychologists «Science», Prague.2014. Vol. 2. P. 176-182

5. Мороз Р. А. Моделі шлюбно-сімейних відносин. Психологічна газета. 2004. № 1. С. 8-11.

Лісна І.В.

здобувач вищої освіти
ННІ психології КЗВО «ДАНО»ДОР,
завідувач навчальної лабораторії
кафедри загальної та соціальної психології
Дніпровського національного
університету ім. Олесья Гончара

Науковий керівник:

Ковальчук О.С.

кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри психології, доцент
КЗВО «ДАНО»ДОР,
Дніпро, Україна

РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЯК СТІЙКІСТЬ ЛЮДИНИ У ПОДОЛАННІ СКЛАДНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ СИТУАЦІЯХ

*“Стійкість — це знання того, що ти єдиний,
хто має силу та відповідальність підняти себе”.*
Мері Холлоуей, тренер зі стійкості

У житті кожного відбуваються злети та падіння. Людина переживає почуття втрати чи занепокоєння, серйозні проблеми зі здоров'ям або у стосунках, стрес на роботі, стихійні лиха та масштабні надзвичайні ситуації. Сучасні деструктивні процеси позбавляють людину відчуття стабільності, втручаються в систему цінностей і з великою ймовірністю призводять до кризи [...], наростаючої суперечливості соціальних змін. [5, с.24]. Навчившись долати важкі часи і відновлюватися після них, людина підвищує стійкість.

Стійкість чи резильєнтність, як прийнято говорити останнім часом, - це процес і результат успішної адаптації до важкого або складного життєвого досвіду, особливо за рахунок розумової, емоційної та поведінкової гнучкості та пристосування до зовнішніх та внутрішніх вимог. [6]. Це здатність протистояти негараздам і справлятися із важкими життєвими подіями.

Наявність резильєнтності не означає, що людина не відчуває стрес, емоційні потрясіння та страждання. Продовжуючи відчувати емоційний біль, переживання та страждання, людина залишається здатною діяти (Вікторія Скрипченко). В одній стресовій ситуації людина демонструє високу стійкість,